

אילן בושם

אי המטמון

מיטת נשיקה

עַל הַמָּטָה
בְּסֹדֵין
בְּשֶׁר אֶחָד
נִשְׁאַים.

הוא על הגב;
היא מעליו;
עולה יורדת
(כמפרש על
תנן);
שטים.

גופות

נִשְׁכָּב וְנִרְכָּב
נִשָּׁב וְנִיָּצָב
הַמְחַלְקוֹת
שְׁמֵחַלְקוֹת
אוֹתָנוּ
לְגוֹפוֹת
מְפֻלְגוֹת.

שבועיות, ואת הקשיים בדרך השינוי. אין כאן מפתח קסמים ומרשם לתיקון יחסים מהיר, ואין אופטימיות סוחפת של מודעות שתגאל את העולם. ההיפך, גראה שקרון מפוכחת ואינה מצפה לשינוי מהיר. היא משכילה שלא להתפתות להציג את חוכמתה ומיומנותה המיוחדות כמטפלת, שהבנותיה מרפאות, מתקנות ופותרות את קשיי המטופלים. ההיפך, דומה שקרון לוקחת לעצמה את המקום הצנוע השואל, המנחה, המאפשר למטופלים לעשות את עיקר העבודה העצמית באמצעותה.

קרון מתבוננת תמיד בראייה מורכבת ביפוקלית שמזהה את התבנית של נפש האשה ובמקביל את זו של הגבר. יונג מסביר את מורכבות היחסים הזוגיים בעובדה שביחסי כל זוג משתתפות ארבע דמויות: הגבר והיסוד הנשי בנפשו, והאשה והיסוד הגברי בנפשה. כמו כן היחסים הזוגיים והבינאישיים בכלל מבוססים על השלכות של דימויים פנימיים על האדם שמולנו, כשהפער בין הדימוי המושלך על הזולת לבין הזולת כפי שהינו, מחייב עבודת מיון יסודית. במקביל לדרמה בין הגבר והאשה מתקיימת דרמה פנימית בנפשו של כל אחד, מודעת ולא מודעת כאחת. כך גם המיתוס. כמו החלום, הוא מתאר מערכות יחסים שמתקיימות במציאות האנושית (האובייקטיבית) בין דמויות שונות, אבל גם את הדרמה הפנימית (הסובייקטיבית) בנפש כל יחיד בין הדמויות הפנימיות בתוכו (שהם הקולות השונים הדוברים בתוכו). ההכרה המודעת של הדימויים הפנימיים ודגמי המיתוס היא המאפשרת את תהליך ההשתחררות מהם, ואת ראיית הזולת כמו שהוא ולא מבעד צעיפי הדימויים הקדומים. המיתוסים מסייעים לנו להבין את עצמנו, ולנחם אותנו בשייכותנו לגורל הכלל אנושי, אולם הם גם כובלים אותנו, כל עוד הם בלתי מודעים - אז הם כמלכודות חבויות אורבות לפתח. השחרור מכבלי המיתוס - שהוא בחירת הדרך האישית הייחודית שאינה זהה לדרך הכלל אנושית - הוא פתח התקווה.

קרון מספרת סיפורים חשובים ומרתקים שמשלבים את המיתוס העתיק עם הדרמות של חיינו ושל חדר הטיפול, בשפה ידידותית לקורא. הספר פונה לא רק אל הקורא המקצועי - העוסק בפסיכותרפיה, אלא אל כל שוחר תובנות אנושיות, ואל כל מי שרוצה להבין את חיי הזוגיות שלו. ■

רות נצר

בין סיפור המיתוס לסיפור החיים של הזוגות; היא נעה במעגלים חוזרים בין המיתוס לבין הסיפור וחוזר חלילה. בין פיתוח סיפורי ברוח הסופרת שבה, שממלאת את החללים שבסיפור המקראי, לבין תיאור הדיאלוגים החיים של המטופלים השוטחים את טענותיהם, מתווכחים, רבים, צועקים ובוכים, כועסים ואוהבים ולומדים להכיר מחדש זה את זה - בחדר הטיפול, ובין התבוננות תיאורטית, שמסייעת לנו להבין את המתרחש מתוך תבניות העומק המיתיות. המהלך הזה של קרון משחזר את התהליך הטיפולי, שבו המטפל שרוי מחד בעיצומן של הדרמות בין הזוגות הבאים לחדרו, ומאידך מקיים את המרחק המקצועי המאפשר לו להתבונן, להבין ולהסביר לעצמו את המתרחש, כדי שיוכל להסביר למטופלים את נקודות הקונפליקט שלהם. המהלך הסיפורי של הספר עצמו מוביל אותנו באופן שמשלב את המיתוס עם החיים בזרימה כה טבעית, עד שאנחנו כמעט שוכחים את מרחק הזמן בין זמן היווצרות המיתוס לפני אלפי שנים לבין הזמן העכשווי. כל מיתוס מבאר את הסיפור הטיפולי שמובא בעקבותיו, כשבו בזמן הסיפור הטיפולי שופך אור על המיתוס ומבאר אותו. כמו שאומר תומס מאן ביוסף ואחיו - אנחנו חיים את המיתוס והוא מפענח אותנו.

הספר אינו מיועד רק למטפלים, אלא לכל קורא שיבקש להבין את צפונות נפשו וזוגיותו שלו, ואת מכשולות חיינו הזוגיים. שהרי לפתח חטאת רובץ, והדגמים המיתיים העתיקים משחזרים עצמם בתוכנו מבלי דעת. האמונה הטיפולית היא שמודעות לעצמנו ולהתנהגותנו היא נקודת המוצא ההכרחית לשינוי. התרפיה היוגיאנית מרחיבה את הבנות המטופל באמצעים סיפוריים, כשהמטפל מספר מיתוס או אגדה שמתארים ומסמלים מערכות יחסים המשמשים הד לחיי המטופל. הסיפור מגיע הישר אל הלב ועוקף את ההבנות הרציונליות ואת ההתנגדויות הרגשיות.

ההבנה הפסיכולוגית של הדגמים המיתולוגיים שמתקיימים בתשתית הקונפליקטים והמצוקות של הזוגות, משרתת את המטפלת שמבינה את המערכת הזוגית שחוטי המיתוס מושכים בחוטיה וממלכדים אותה. ההבנה הזו מנחה את המטפלת בתגובותיה, גם אם לא תמיד תשתף את המטופלים בהבנות אלה. קרון אינה חוסכת מאיתנו את הקשיים הגדולים

להכפלת המציאות המיתית בשפעת גירסאותיו של המיתוס. ונוסיף כאן, שהמציאות של המיתוס נכפלת בגורלו של כל יחיד ויחיד מחדש, בגורלנו שלנו. רבים הם ספרי המיתולוגיה על המדף. העניין הגובר במיתוסים מעשיר אותנו לאחרונה בקבצי מיתוסים מכל העמים בשפע מפתיע ומבורך. הקורא המסור יגלה שמוטיבים רבים, או נכון יותר, כל המוטיבים, חוזרים שוב ושוב במיתולוגיות העמים, כשלכל עם הוואריאציה שלו. משמעות הדבר היא שדגמי היסוד של החשיבה האנושית ודגמי היסוד של הגורל האנושי קיימים בכל מקום ובכל תקופה. אבל בניגוד לספרים שכבר קיימים על המדף, שמספרים את המיתוס, או שמפרשים את המשמעות הפסיכולוגית של המיתוס, ומאפשרים לקורא לזהות את המיתוס בחייו שלו, קרון מביאה את מה שטרם הובא לקורא העברי - את השתקפות המיתוס בחדר הטיפול, כשאז מתברר (איך לא שמנו לב לזה עד עכשיו) שהמיתוס תמיד עוסק במערכות יחסים. מתוך המיתוסים היא בוחרת להתמקד בהבט מסוים ומרכזי: ביחסי גבר ואשה. המיתוס העתיק חוזר להיות סיפור מהחיים שמתרחש כאן ועכשיו לנגד עינינו. אנחנו קוראים על הזוגות הבאים לטיפול זוגי ועל הדינמיקה

תמר קרון

אנחנו אדם וחיה
זוגיות, מיתוסים, פסיכולוגיה

הסבוכה של מערכות היחסים ביניהם, שמשחזרת את התסבוכות העתיקות מאז ומעולם, כפי שמספרים לנו המיתוסים. ואיזה מיתוס לא נוגע בעניין הזוגי? זאוס והרה, אורפאוס ואריאדנה, נרקיס ואקו, אודיסאוס ופנלופה, תזאוס ואריאדנה, יאזון ומדיאה, ועוד ועוד. ואצלנו - הרי לכל האבות במקרא היו גם נשים. מכל מקום קרון בוחרת להתמקד במספר מסוים של מיתוסים זוגיים, שהיא למדה לזהות בחדר הטיפול, כשהבנת המיתוס מאפשרת לה להבין את התבנית התת קרקעית הבלתי מודעת שמפעילה את הזוגות שהסתבכו בכבליה מבלי דעת. מהמיתולוגיה היוונית היא בוחרת במיתוסים של אמור ופסיכה (מאהבה עיוורת לאהבה בוגרת), פיגמליון וגלתיאה (מטמורפוזה של קשר), אפרודיטה והפייסטוס (משיכה מתוך דחייה). מהמיתולוגיה היהודית את משולשי האהבה של סיפור יעקב, רחל ולאה (פיצול וגעגועים לחיבור) ושל מיכל, דוד ויהונתן (אהבה נידונה למוות) ושל אדם וחיה והנחש. קרון, פסיכולוגית יוגיאנית וסופרת, נעה בקלילות